

metsäkeskus

Metsien monimuotoisuuden mahdollisuudet – mahdollisuudet monimuotoiseen metsään

29.10 Luontokeskus Naava

metsäkeskus

Sisältö

- Talousmetsien luonnonhoito
- Ympäristötuki
- Metso-kohteiden välitys
- Luonnonhoitohankkeet
- Valuma-aluesuunnittelu
- Luonnonhoidon edistäminen metsäkeskuksessa, esimerkkejä

Talousmetsien luonnonhoito

- Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen, miksi?
 - › Kannattavuus; kasvatetaan puulajeja, jotka esiintyvät luontaisella levinneisyysalueellaan
 - › Vaikuttavuus; tutkimukset osoittavat, että käytössä olevat menetelmät parantavat monimuotoisuutta
 - › Sitoutuminen; laajasti metsäalalla, sertifiointi
 - › Monipuoliset hyödyt; riista, pienvedet...
 - › Kansainväliset ympäristötietoiset markkinat; asiakkaiden toiveet ja odotukset
 - › Lajien uhanalaistumiskehityksen pysäyttäminen

Talousmetsien luonnonhoito

- Yleisimpiä toimenpiteitä:
 - › Lahopuiden säästäminen; jopa neljäsosa (4000 -5000) metsälajeista tarvitsee lahoavaa puuainesta elääkseen
 - › Säästöpuiden jättäminen; lehtipuut, vanhat puut (lajisto) => lahoaminen
 - › Lehtipuusekoituksen säilyttäminen; tehokas tapa parantaa useiden lajien elinmahdollisuuksia, karikkeen vaikutus ravinnekiertoon
 - › Arvokkaiden elinympäristöjen turvaaminen; pysyvät ominaisuudet (maastonmuoto, maaperä, veden vaikutus...), ylläpidetään sellaisten lajien elinmahdollisuuksia, joiden elinvaatimukset eivät täyty muualla talousmetsissä

Talousmetsien luonnonhoito

- Vesiensuojelu
 - › Ehkäistään kiinteiden maa- ja turvehiukkasten huuhtoutuminen sekä liukoisten ravinteiden huuhtoutuminen
 - › Hakkuut: hakkuiden ajoittaminen, esimerkiksi tilapäissillat, ajourien sijoittelu, suojavyöhykkeet
 - › Maanmuokkaus: pintavalutus, kaivukatkokat, perkauskatkokat, lietekuopat, laskeutusaltaat, pohjapadot

Talousmetsien luonnonhoito

- Metsämaiseman hoito; tavoitteena viihtyisä ja kaunis maisema
 - › Lehtipuusekoitus, näkymien aukaisu, maastovaurioiden välttäminen, luontaisen uudistamisen suosiminen (missä mahdollista), hakkuualan rajaaminen (muoto, koko, säästöpuuryhmien sijoittelu...)
 - › Erityishakkuut; pienaukkohakkuut, poimintahakkuut, säästöpuuhakkuut
 - › VIRKISTYSARVOKAUPPA

Talousmetsien luonnonhoito

- Metsien kiinteät muinaisjäännökset
 - › Hautaryökkiöt, viljelyryökkiöt, pyyntikuopat, tervahaudat, hiilimiilut, muinaiset asuinpaikat, linnoitusrakennelmat, kiviaidat
- Monikäyttömahdollisuuksien edistäminen; ulkoilureitit, maisema, riista, keruutuotteet, porotalous
- Metsänomistajalla mahdollisuus valita, millä painotuksilla metsiään käyttää ja hoitaa: käytössä esimerkiksi luonnonhoitopainotteiset metsäsuunnitelmat, riistapainotteiset metsäsuunnitelmat
- Metsäammattilaisten ja metsänomistajien koulutus, luontolaatutarkastukset

TAPIO: Talousmetsien luonnonhoito

Ympäristötuki

- Maksetaan luontokohteen rauhoittamiseksi kymmeneksi vuodeksi
- Kemera-varoista, pääsääntöisesti metsälain 10§ kohteille ja niiden laajennuksille sekä varojen riittäessä myös Metso I ja II kohteille
- Tuki myös luonnonhoitoon, jolloin alueelle tehdään hoito- ja käyttösuunnitelma
- Metsänomistajan yhteydenotto =>arviointi ja rajaus maastossa =>tuen laskenta =>hakemuksen tarkastus => maanomistajan allekirjoitus => sopimus Maanmittauslaitokselle, jossa se kirjataan rasiitteeksi kiinteistölle

Metso-kohteiden välitys

- Päätöksen Metso-kohteiden rahoittamisesta tekee Ely-keskus luonnonsuojelulain perusteella. Metsäkeskus on tehnyt välityssopimuksen Ely-keskuksen kanssa.
- ELY-keskus tekee metsänomistajalle tarjouksen kohteen rauhoituksesta ja päättää rauhoitusmääräyksistä, joihin metsänomistaja voi ottaa kantaa ja esittää omia toiveitaan.
- Pysyvä suojelu; yksityinen suojelualue, alueen myyminen valtiolle, alueen vaihtaminen valtion maahan
- Määräaikainen suojelu 10 tai 20 vuotta
- Korvataan taloudelliset menetykset
- www.metsonpolku.fi

Luonnonhoitohankkeet

- Elinympäristöjen hoito- ja kunnostustyöt; usean maanomistajan maille ulottuvien ja hoitoa tarvitsevien elinympäristöjen kunnostuksen suunnittelu ja toteutus kuten lähteiden ja purojen kunnostaminen
- Tärkeät maisemanhoitohankkeet; hankkeet, joiden tavoitteena on säilyttää ja parantaa talousmetsien valtakunnallisesti merkittäviä maisemallisia arvoja
- Metsäojitusten vesistöhaittojen estäminen ja korjaaminen; vesiensuojelun painopistealueille suunnattujen metsätalouden vesiensuojelua täydentävien toimenpiteiden suunnittelu ja toteutus.

Luonnonhoitohankkeet

- Metsäojitusalueen ennallistaminen; suon alkuperäisen luonnontilan etenkin hydrologia palauttaminen ensisijaisesti metsäkeskuksen alueella harvinaisilla tai uhanalaisilla suotyypeillä
- Muut luonnonhoitohankkeet; esimerkiksi metsien monikäyttöä, maisema-, kulttuuri- ja virkistysarvoja korostavia, alueellisesti merkittäviä hankkeita
- kestävän metsätalouden rahoituslain mukaisessa luonnonhoitohankkeessa tuki kattaa kaikki luonnonhoidon suunnittelun ja toteutuksen kulut. Metsänomistaja saa hoidetun tai kunnostetun luontokohteen.

Valuma-aluesuunnittelu

- Valuma-aluesuunnittelussa vesistöön kohdistuvaa metsätaloudesta aiheutuvaa kuormitusta pyritään tarkastelemaan kokonaisuutena. Suunnittelun tavoitteena on löytää metsätalouden vesistökuormituksen kannalta merkityksellisimmät alueet
- etenkin alueille, joissa vesienhoito-suunnitelmissa on metsätaloudelle osoitettu vesiensuojelun tehostamistarpeita
- Täydentää metsätalouden vesiensuojelun toimenpiteitä

Luonnonhoidon edistäminen metsäkeskuksessa - esimerkkejä

- Ympäristötukisopimukset: uusia vuosittain muutamia kymmeniä, pinta-alaa noin 700 ha

- **Korvausesimerkki:** Ympäristötuen laskentakaava

Esimerkkikohteen pinta-ala on 1,2 hehtaaria ja hakattavissa oleva puusto 250 m³. Ympäristötuen hakijan koko kunnan alueella omistamien metsien puuston välittömästi hakattavissa oleva puumäärä on 1 000 m³. MMM:n määrittämä metsäkeskuksen alueen keskikantohinta on 30 €/m³.

Korvauksen muodostuminen kohteella

Koko puuston hakkuuarvo 1 000 m³ × 30,00 €/m³ = 30 000 €

- Kohteen hakkuuarvo 250 m³ × 30,00 €/m³ = 7 500 €
- Vähäinen haitta (4 %) 30 000 € × 0,04 = 1 200 €

Hakkuuarvokorvaus 7 500 € – 1 200 € = 6 300 €

- Peruskorvaus 2 × (10 × 30,00 €/m³) = 600 €
- Muu korvaus (esim. hoitotyöt) 410 €
- Ympäristötuki yhteensä (6 300 € + 600 €) / 3* + 410 € = 2 710 €

Luonnonhoidon edistäminen metsäkeskuksessa - esimerkkejä

- Metso-kohteiden välitys Ely-keskukselle
- Vuosittain muutamia
- Esimerkki: tila 5 ha, METSO:n valintaperusteiden mukaista, runsaslahopuustoista kangasmetsää, jossa kasvaa sekapuustoa keskimäärin 250 m³/ha. Puusto on noin 80-vuotiasta. Korvaus valtiolle myymisestä n. 38 000 euroa, perustuu puuston ja maapohjan arvoon
- Yksityisen suojelualueen perustamisen yhteydessä maapohjaa ei korvata, koska omistusoikeus jää metsänomistajalle

Luonnonhoidon edistäminen metsäkeskuksessa - esimerkkejä

- NatNet Life- hanke, Lapin Ely-keskuksen hallinnoima, metsäkeskus tekee hankkeessa luonnonhoitopainotteisia metsäsuunnitelmia maksutta metsänomistajille sekä ennallistamisten suunnittelua yksityismaille. Mm. soiden ennallistamiset ja kulotukset.
- Metsäammattilaisten koulutukset mm. vesiensuojeluun ja metsänhoitosuosituksiin
- Metsänomistajien neuvonta ja koulutus
- Luontolaadun tarkastukset

Monimuotoinen metsä

- Vaikutus metsän terveyteen – nyt ja tulevaisuudessa (ilmastonmuutos?)
- Monimuotoinen metsä tarjoaa laajemman kirjon ansaintamahdollisuuksia
- Lajiston säilyminen –tulevaisuuden (ja jo tämänkin hetken) innovaatiot
- Ekosysteemipalvelut; esimerkiksi virkistysarvokauppa

- Metsäluonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi ja lisäämiseksi on monia mahdollisuuksia, tiedonvälitys ja koulutus on tällä hetkellä avainasemassa!